

אתגרים בהשתלבות ישראל בכלכלה העולמית

פרופ' צבי אקשטיין

המרכז הבינתחומי, הרצליה ואוניברסיטת תל אביב

פורום מנכ"לים - המועדון הכלכלי של הבינתחומי

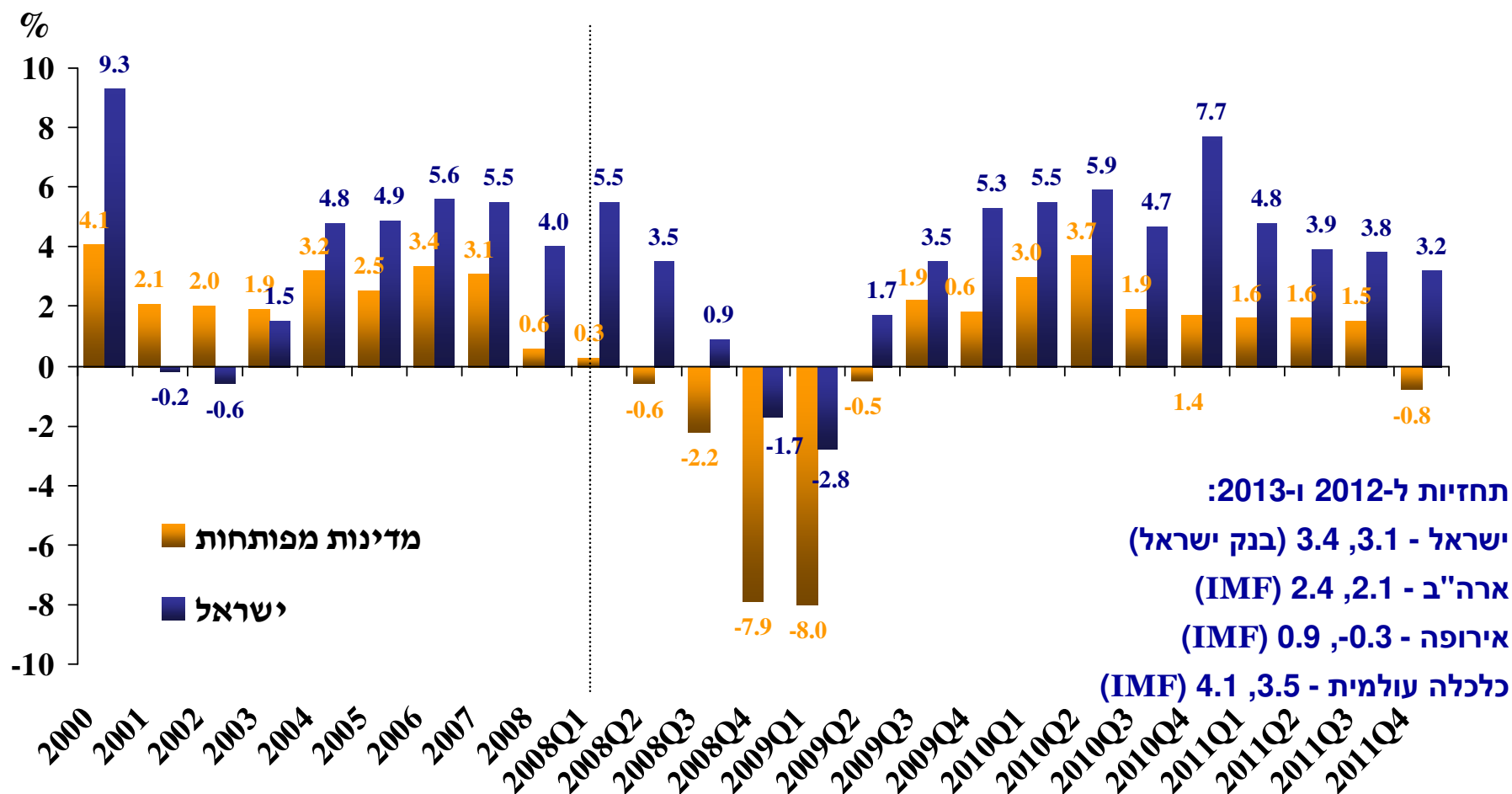
26 ביוני 2012

עיקרי הדברים

- תמונה מאקרו כלכלית ומדיניות מוניטארית
- הערות על תעשייה וייצוא
- אתגרים נוספים

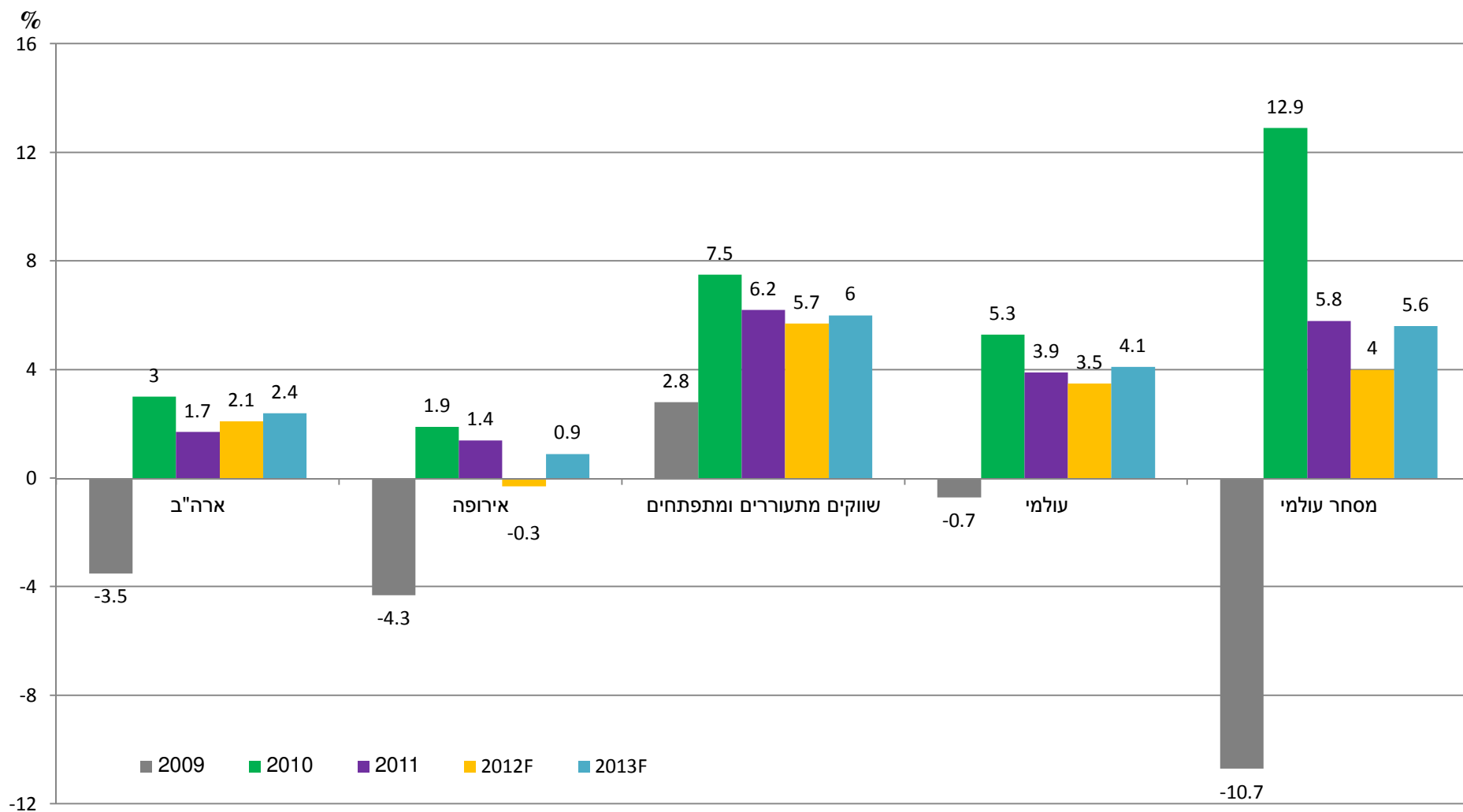
התמונה המקור כלכלית

צמיחת התוצר: חזרה איטית לצמיחה במפותחות – אירופה? ; צמיחה בינונית במתפתחות; צמיחה נמוכה יותר בישראל

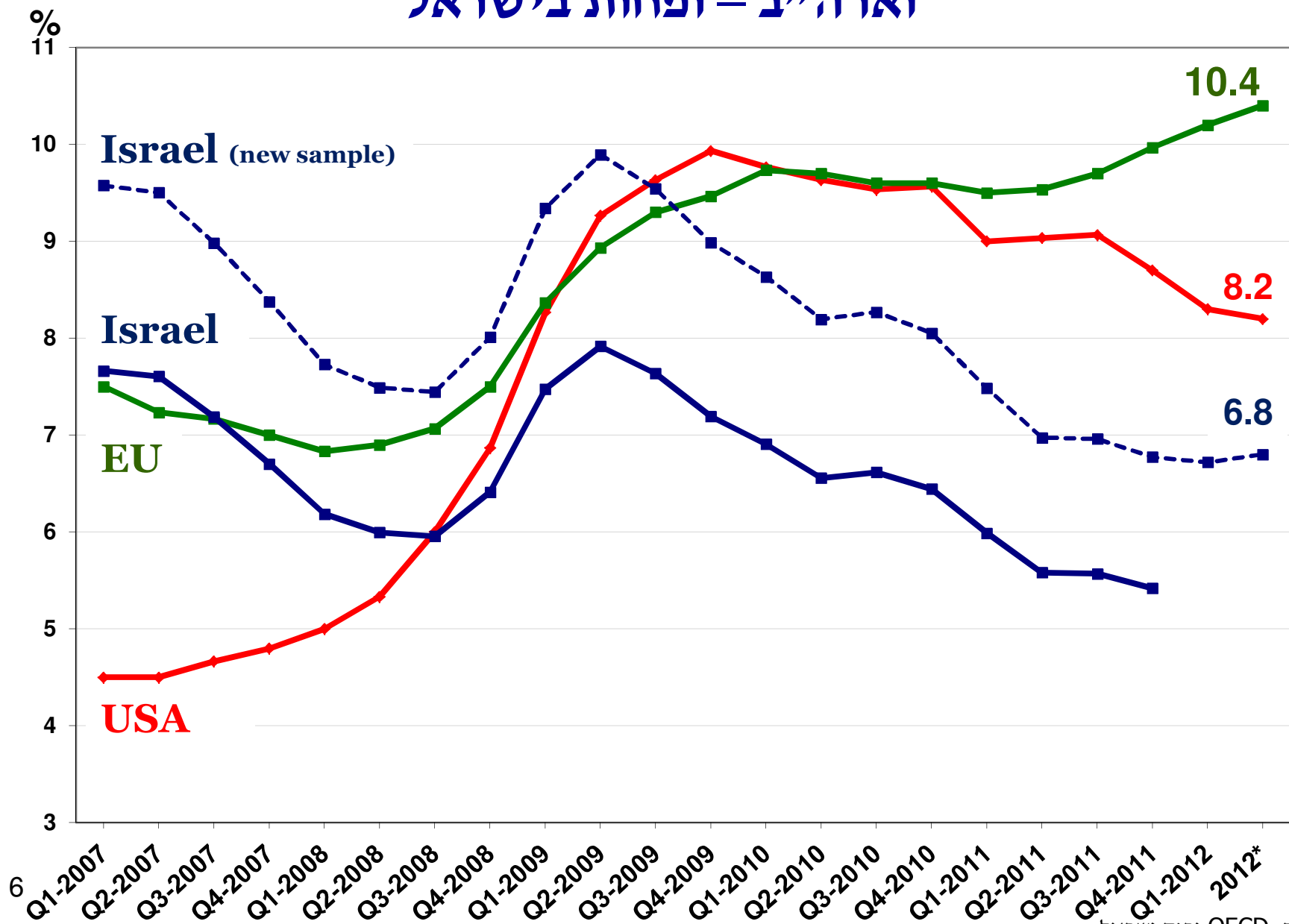
הנתונים הרבעוניים מנוכי עונתיות. שיעורי השינוי לעומת הרביע הקודם, במונחים שנתיים.

תחזית הצמיחה של קרן המטבע הבינלאומית

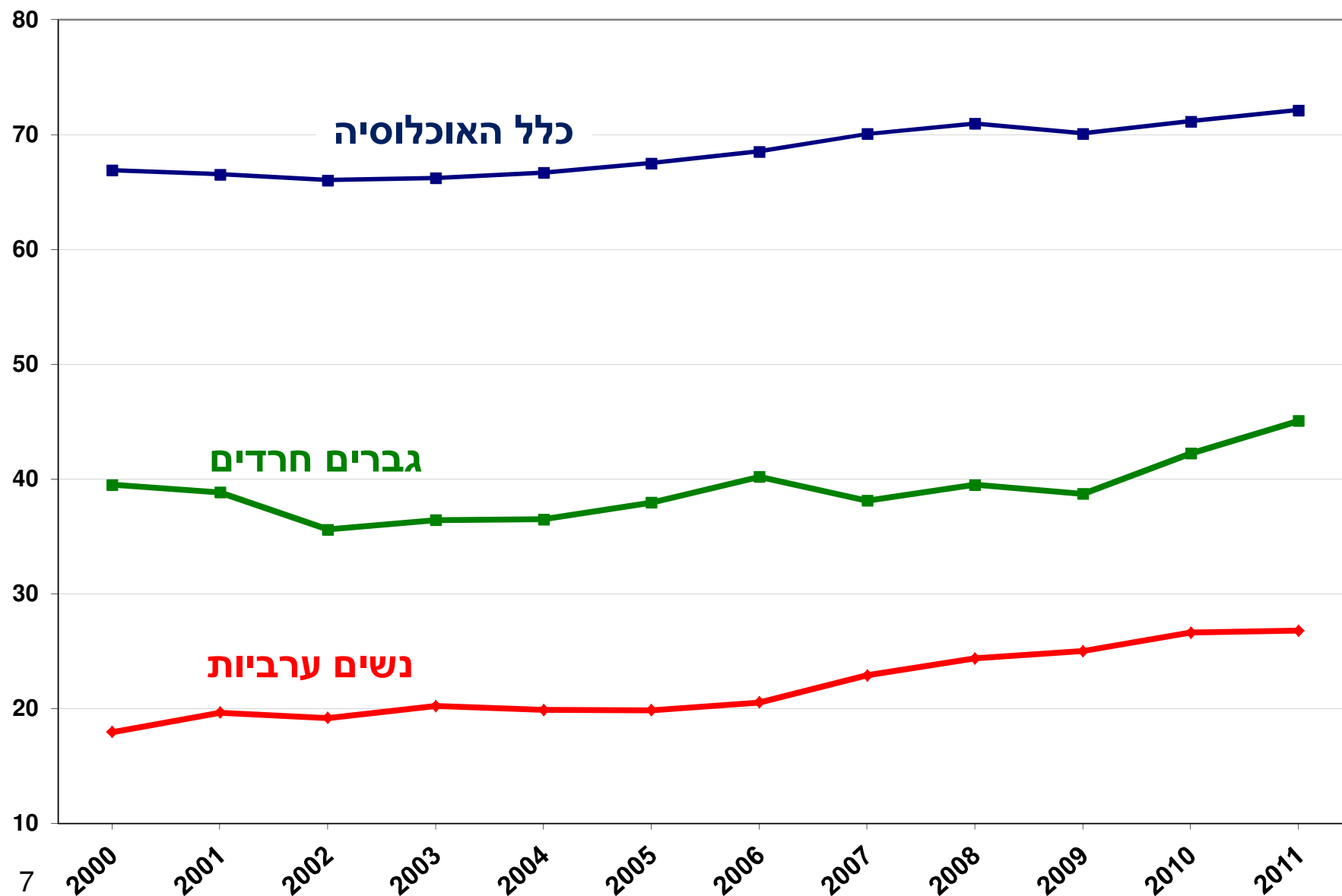
שיעורי האבטלה מדגישים שהמשבר הראלי עדיין באירופה

וארה"ב – ופחות בישראל

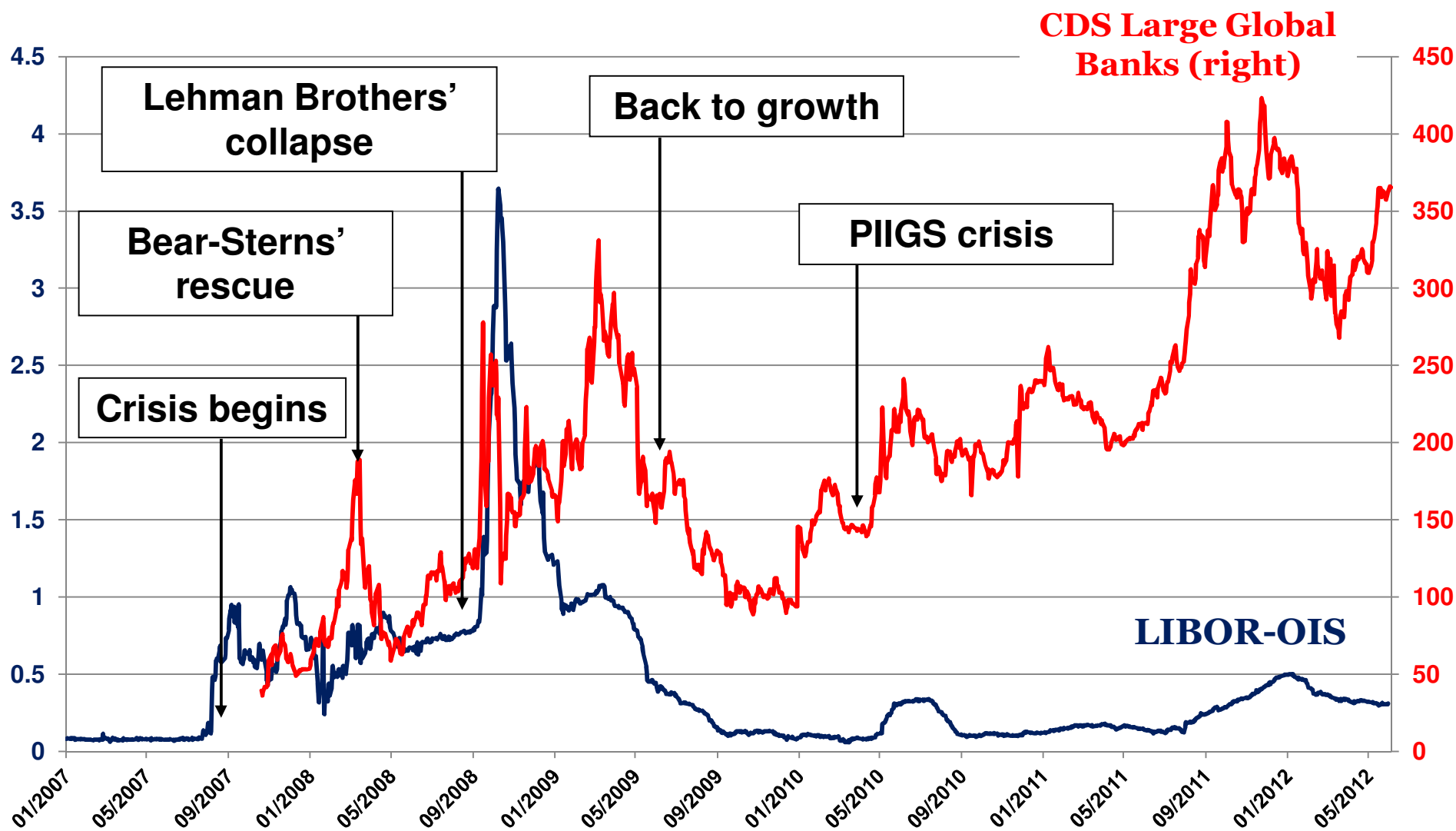
מקור: OECD ובנק ישראל.

שיעורי התעסוקה בישראל, גילאי 25-64

מקור: בנק ישראל והלמ"ס.

המשבר הפיננסי עדיין כאן...אירופה!

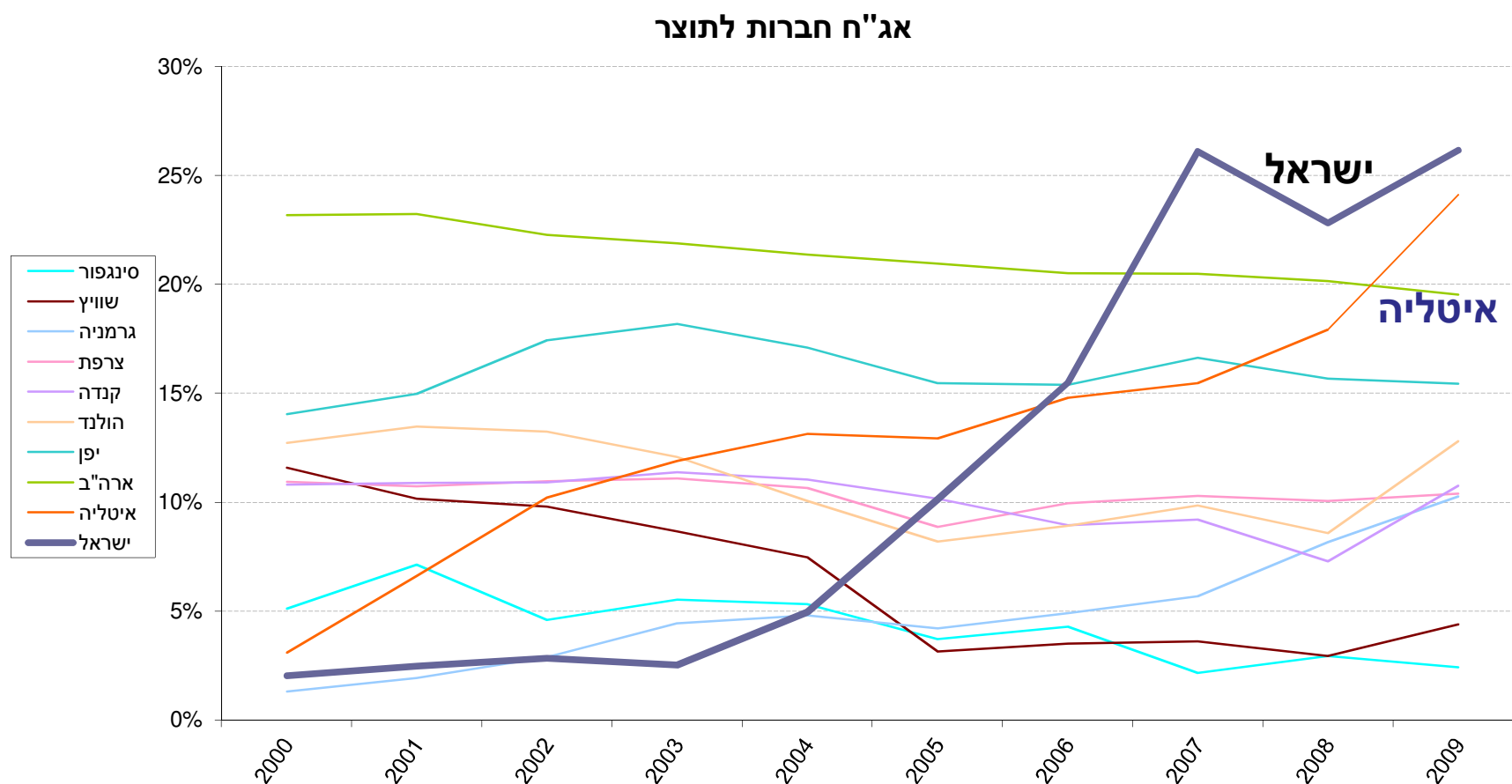
החוזק של המשק הישראלי

- השווקים הפיננסיים
- המדיניות הפיסקאלית – תקציב הממשלה
- שוק מט"ח ומאזן התשלומים
- מדיניות מוניטארית ויציבות המחירים

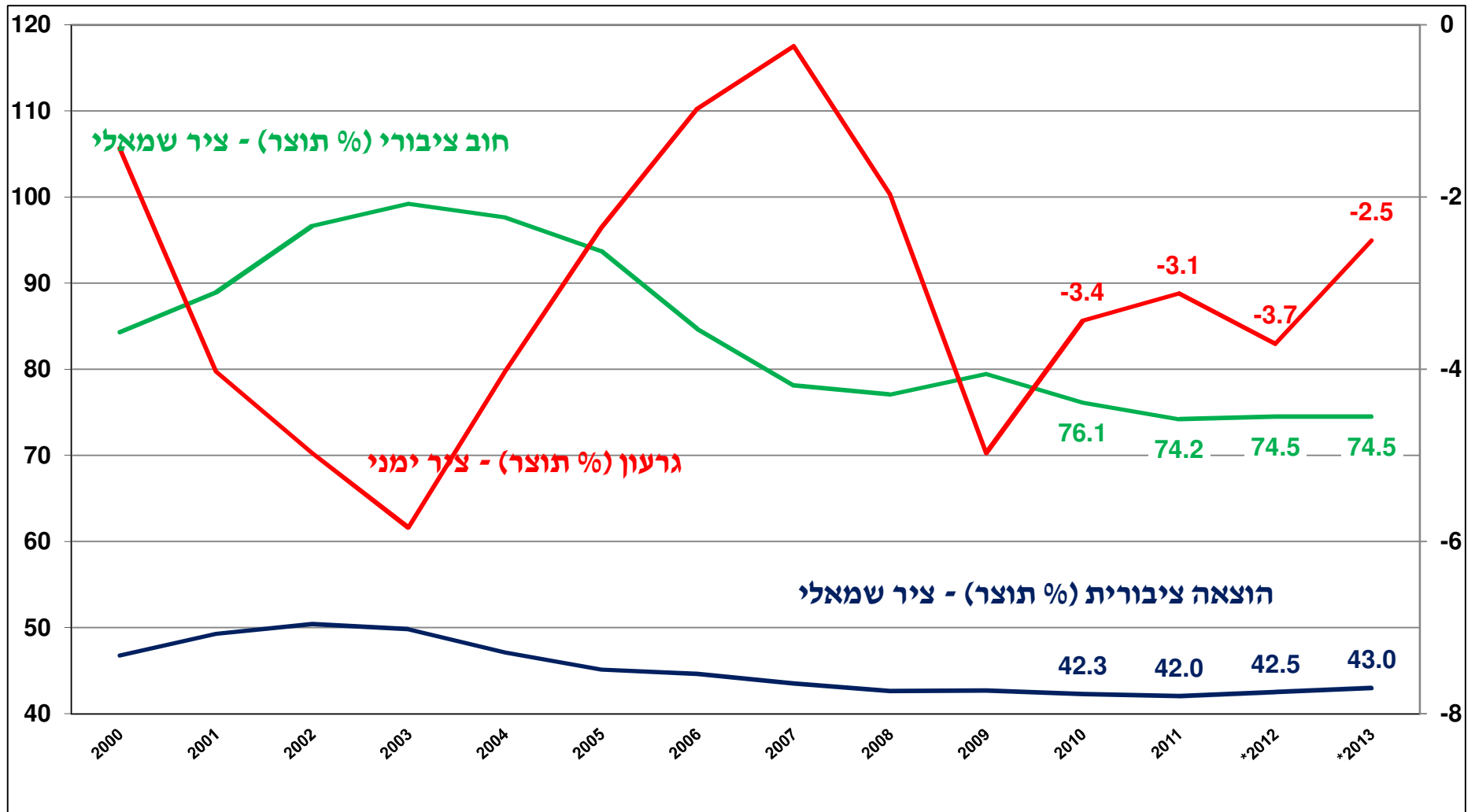
השווקים הפיננסים מתפקדים היטב

- החוב הציבורי והפרטי ברמה סבירה וללא צמיחה יוצאת דופן – מלבד חוב קונצרני
- רמת ההון של הבנקים היא בממוצע העולמי (13.8%): הבנקים יציבים
- שיעור החיסכון יחסית גבוה (18%)
- אין חשיפה למכשירים פיננסים מתקדמים (MBS, CDO, CDS) ושוק בין בנקאי מצומצם

שיעור הגידול של אג"ח חברות ב-7-2003 דומה לזה של ריפו ו-CDC בעולם

מדיניות פיסקאלית : שמרנית ואמינה (?)

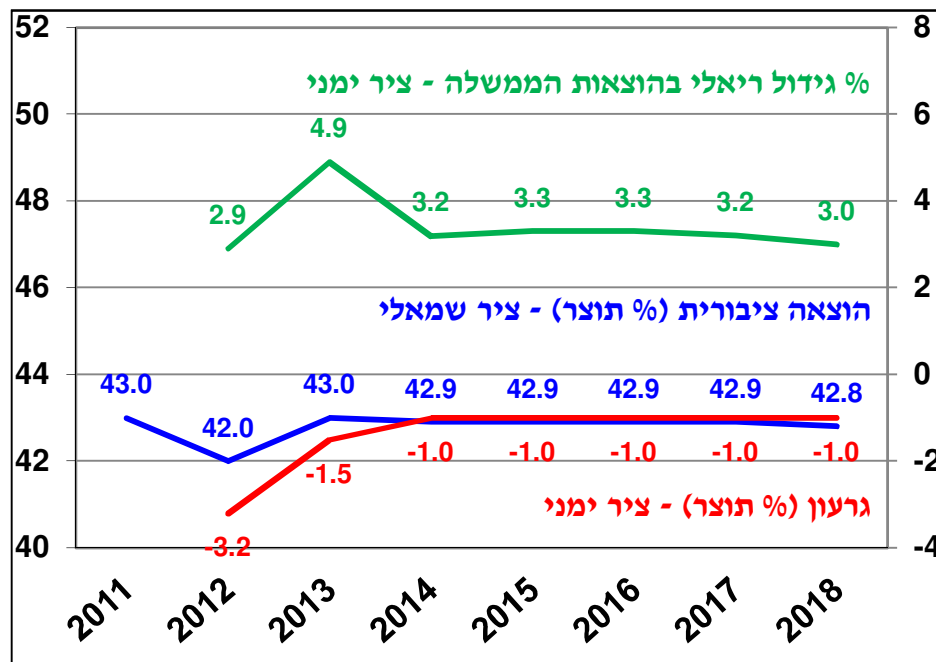
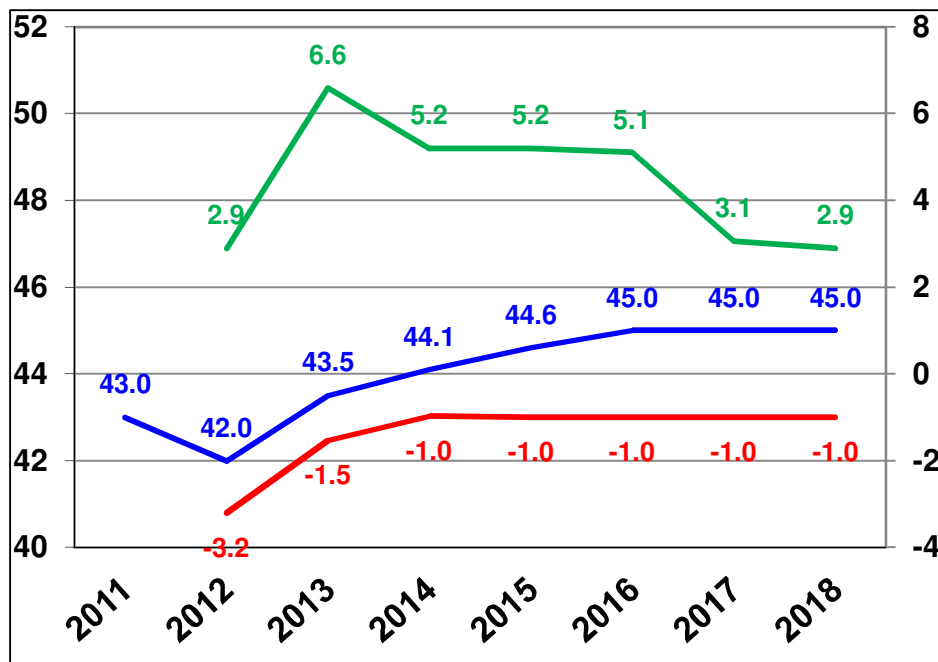
הדילמות של תקציב הממשלה: 2012, 2013 ואילך

- 2012 – הוצאות = 42%; גירעון = 3.5%; חוב לתוצר = 74.5%
- 2013-שמירת כלל ההוצאה: 4.8% עליה ועדיין נדרש קיצוץ של כ 10-12 מיליארד ₪: מהיכן? בטחון או חברה?
- יעד גרעון 1.5% - תוספת מס של 20-26 מיליארד ₪; כנראה גירעון של 2.5% ועלית מיסים של 1% תל"ג: איך?
- 2014 ואילך? תקציב דו שנתי?
- איך משנים סדרי עדיפויות בהינתן תקציב הביטחון? עליה לממשלה של 45% מהתל"ג בעתיד? מיסים?
- האם נשמור על יחס חוב תוצר יורד וריבית נמוכה? בסיס היציבות של המשק

מדיניות פיסקאלית : חלופות אפשריות לתקציב הממשלה

חלופה ב: עליה בהוצאה הממשלתית

חלופה א: שמירה על כלל ההוצאה הנוכחי

2018 2017 2016 2015 2014 2013

3.3 3.3 3.2 3.4 3.3 2.3
0 0 7.2 6.8 9.1 30.2

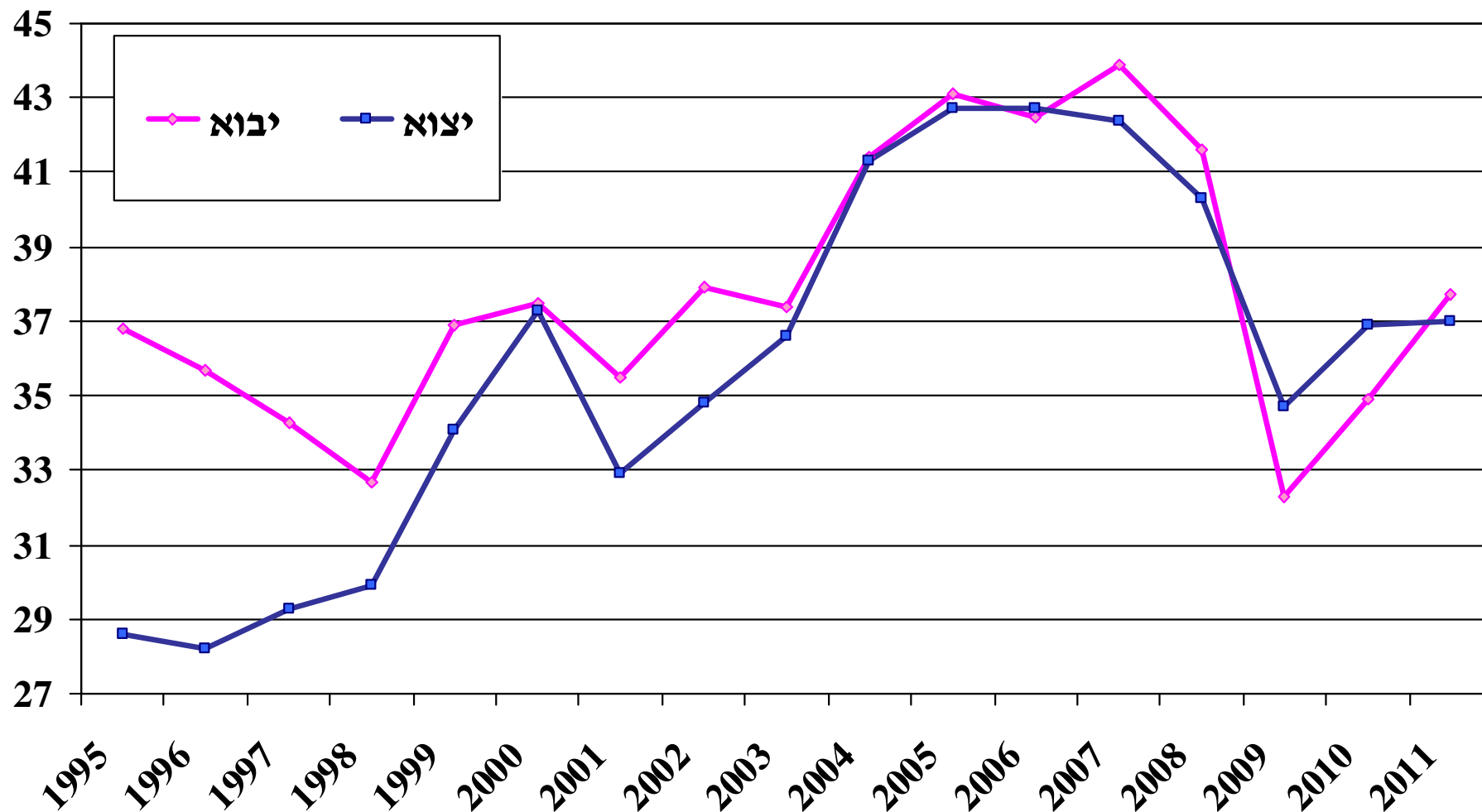
צמיחת התוצר (%)
תוספת מס נדרשת
(מילארדי ₪)

2018 2017 2016 2015 2014 2013

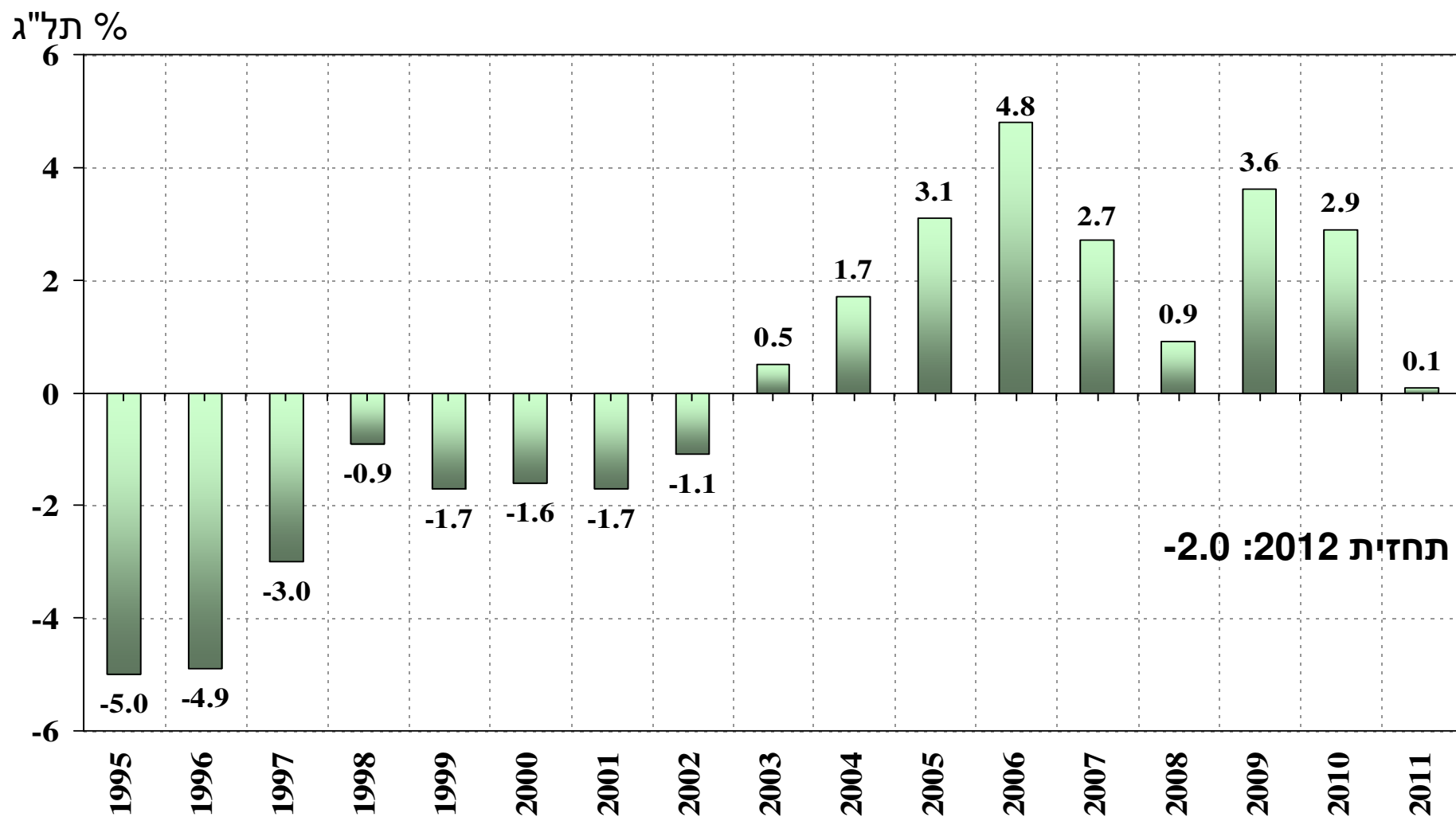
3.3 3.3 3.3 3.4 3.3 2.3
0 0 0 0 5.0 26.0

מאזן התשלומים: מעבר מעודף לגרעון קטן - עליה ביבוא וקיפאון ביצוא

% תלג

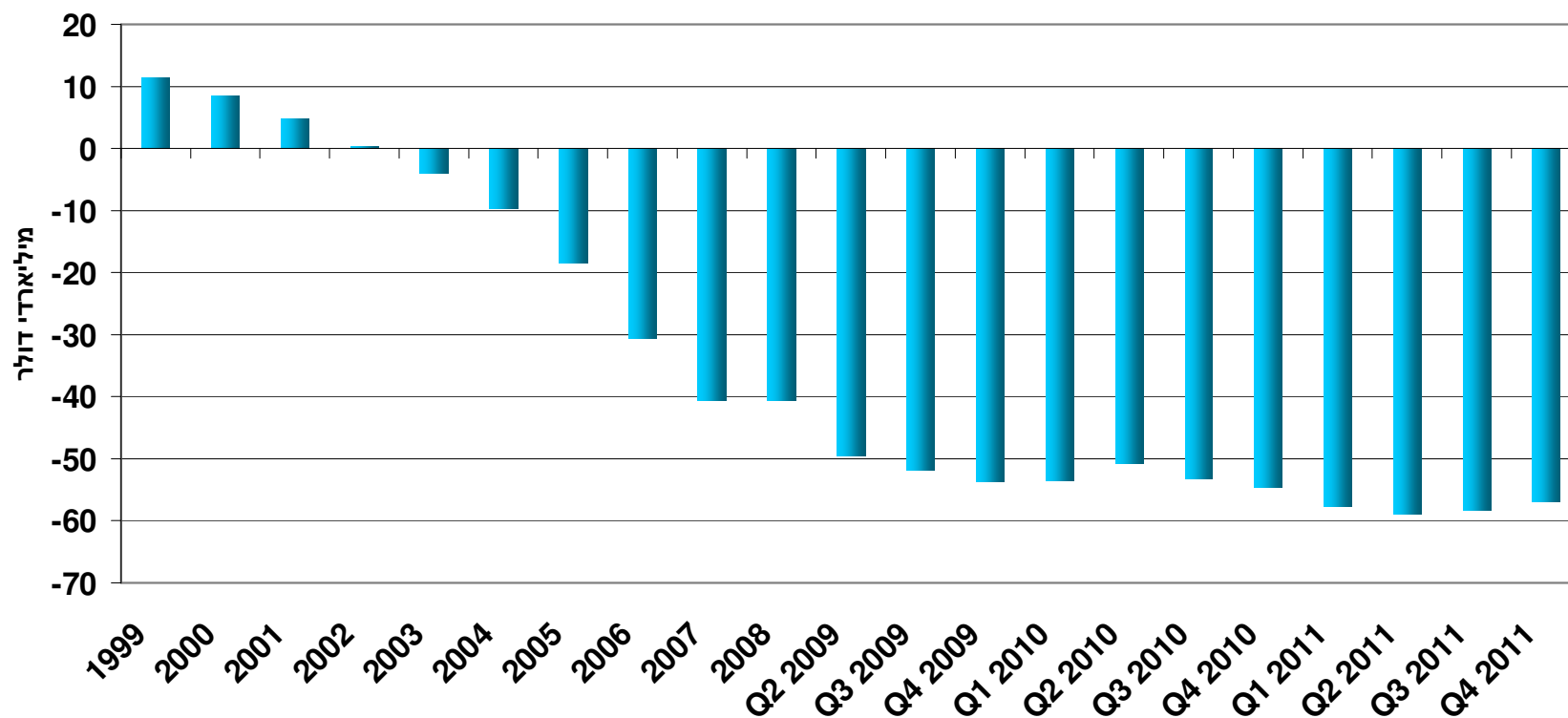
החשבון השוטף: לאחר 7 שנים של עודף צפוי גרעון ב 2012

החברות והפרטים במשק מלווים לעולם

תרשים 4: החוב החיצוני נטו*

סימן (-) : המשק מלווה נטו לחו"ל

* חוב חיצוני נטו : החוב החיצוני בניכוי נכסי המשק בחו"ל במכשירי חוב (ללא הון מניות).

מדיניות מוניטארית

מדיניות מוניטארית

- **יעד מרכזי** : יציבות מחירים (אינפלציה של 1%-3%)

- **יעד משני** : תמיכה בצמיחה ותעסוקה תחת מגבלת יעד

האינפלציה

– כלים להשגת היעדים : ריבית והתערבות בשוק מט"ח

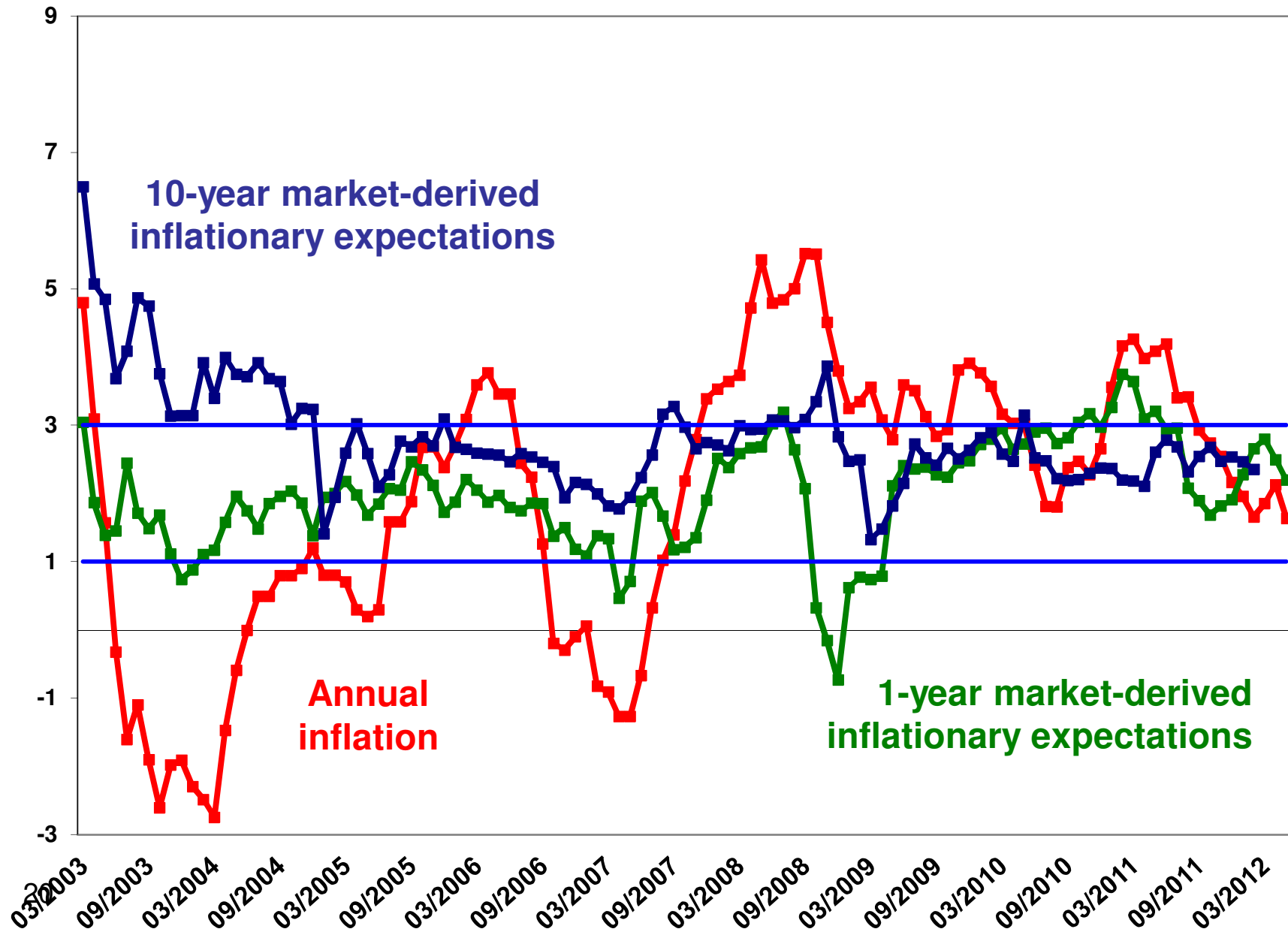
- **יעד נוסף** : יציבות פיננסית

– כלים : פעילות בשווקי ההון וצעדים "מאקרו-יציבותיים"

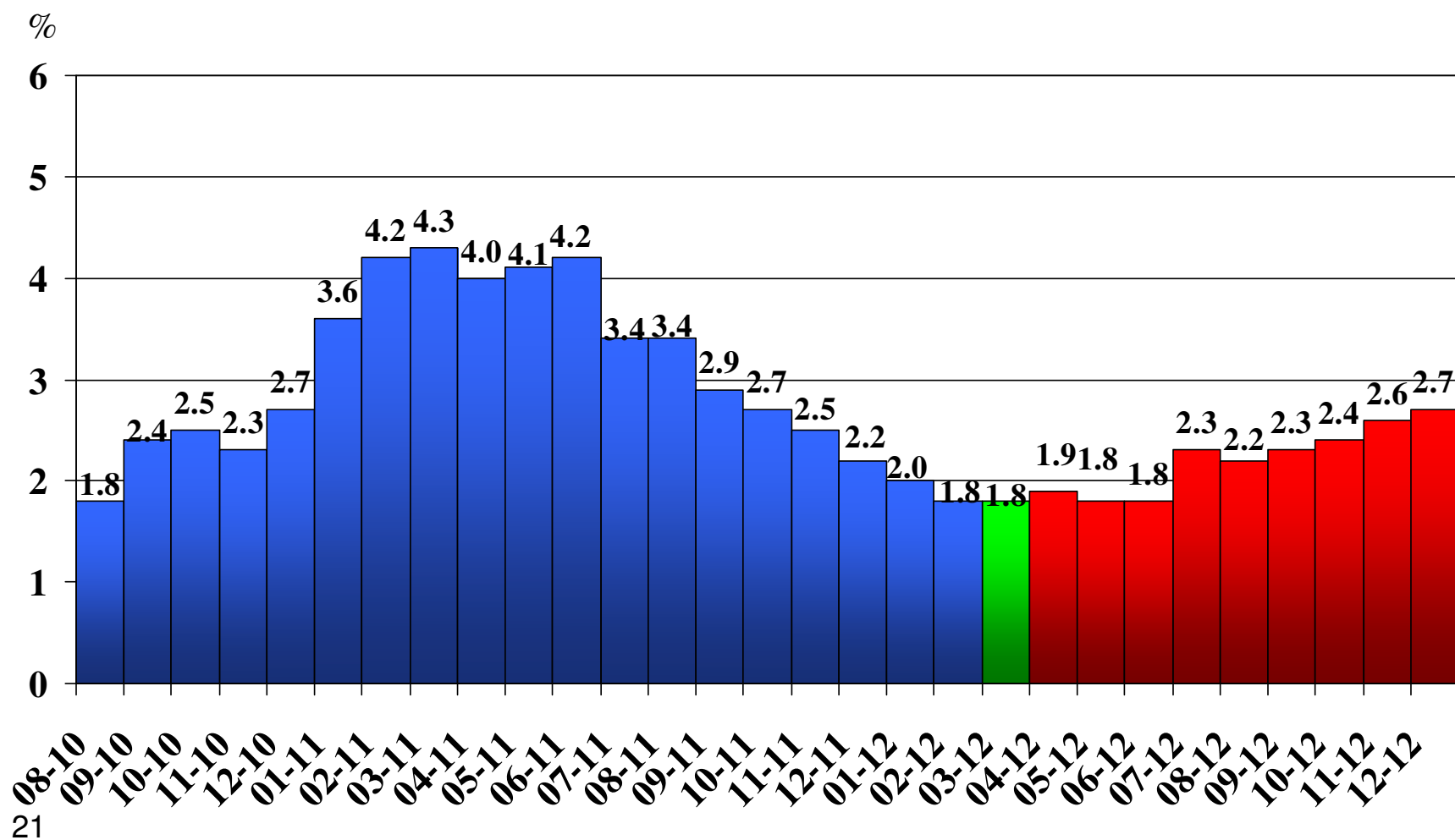
(לדוגמא : מגבלות על התרחבות שוק הנדל"ן ומגבלות על קניות

אג"ח ונגזרות מט"ח)

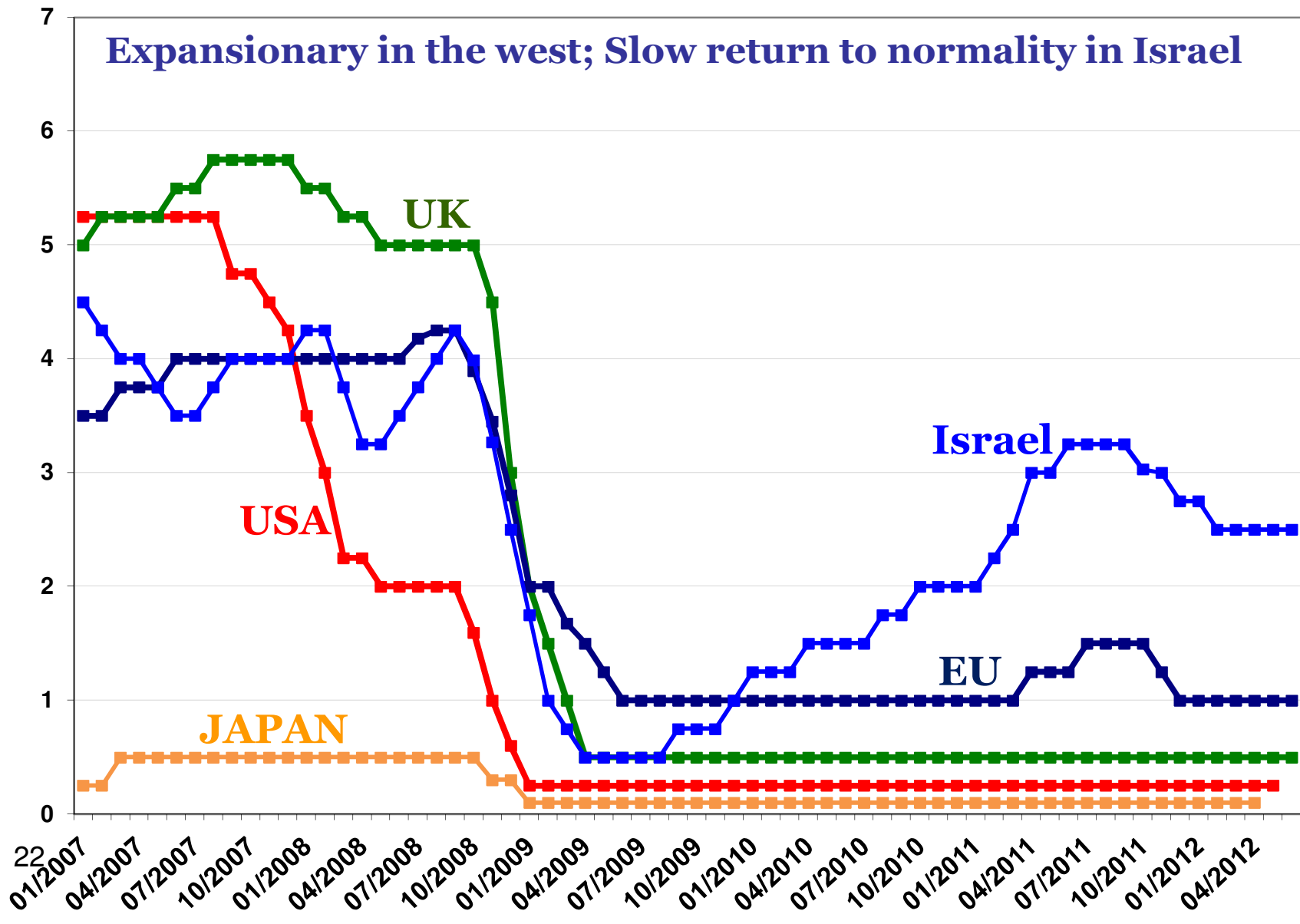
האינפלציה חוזרת למרכז היעד

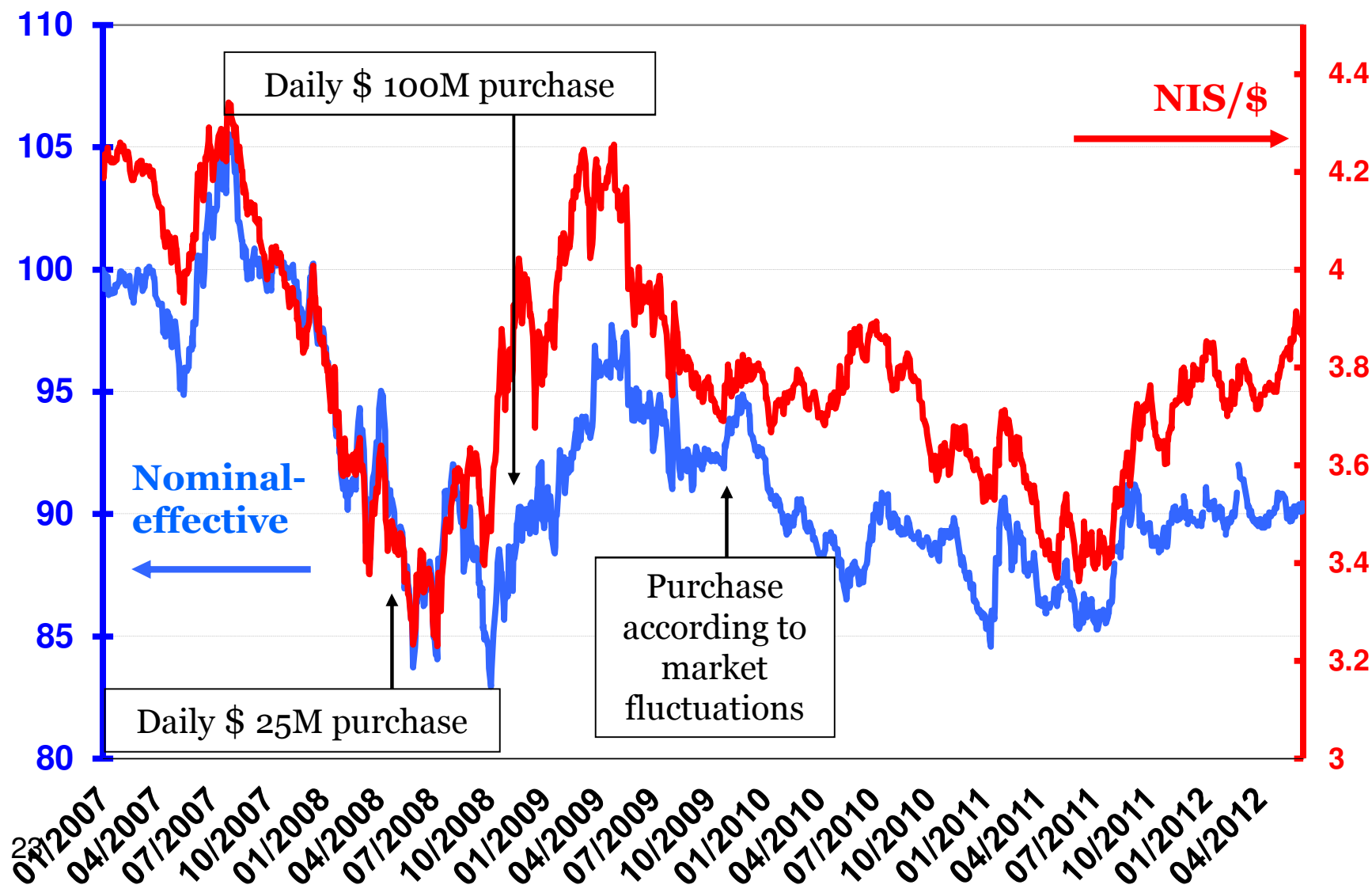
האינפלציה ל- 12 חודשים בפועל והתפתחותה הצפויה לפי הערכות החזאים (6 חזאים)

מדיניות ריבית: בישראל - תגובה לירידת הצמיחה והאינפלציה. במערב - המשך ההרחבה

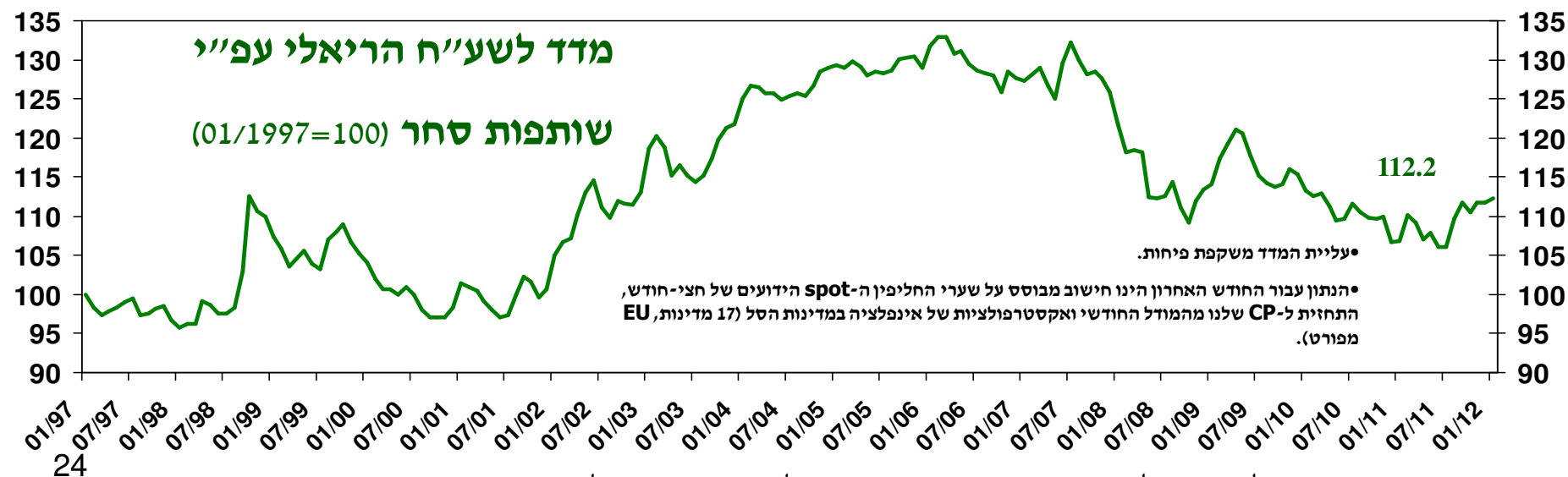

מדיניות לא שיגרתית בשוק מט"ח: התערבות בעת תנועות חריגות המשפיעות על המשק; צבירת יתרות; בטווח ארוך - הימנעות מהתערבות

שער החליפין שקל דולר ושער החליפין הריאלי (01/1997 – 02/2012)

ש"ח

-הנתונים המוצגים בגרף "מדד לשע"ח ריאלי ע"פ שותפות סחר" הינם חודשיים לעומת גרף שער הדולר שהינו יומי.

מקור: בנק ישראל ונתוני IFS.

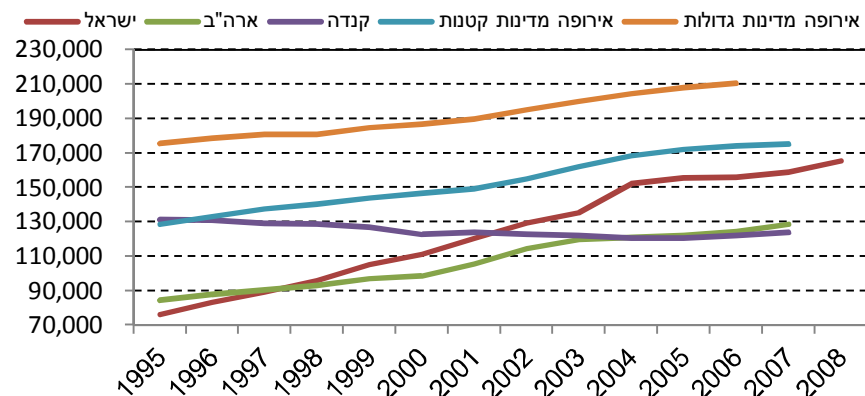
תעשייה וייצוא

התעשייה בישראל ביחס לארה"ב
תוצר לעובד, הון לעובד והוצאות מו"פ
השוואת ממוצעים רב שנתיים: 1995-2000 לעומת 2003-2007
ישראל כאחוז מארה"ב

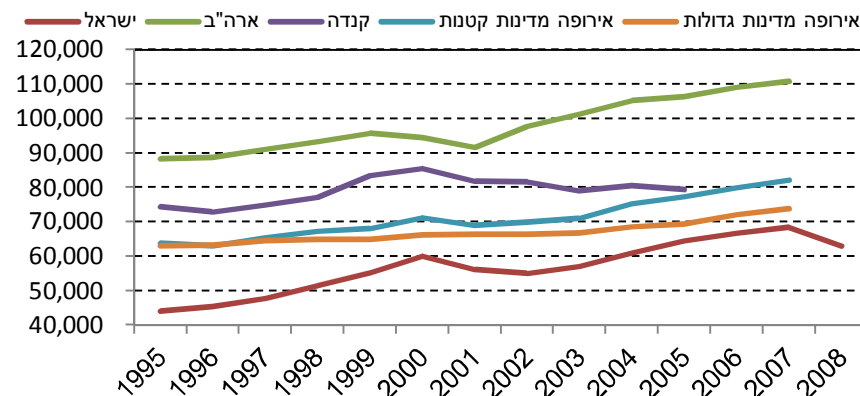
הוצאות מו"פ % מהתוצר הענפי		הון לעובד		תוצר לעובד		
2003-2007	1995-2000	2003-2007	1995-2000	2003-2007	1995-2000	
חלוקה לפי עוצמה טכנולוגית:						
35	71	86	74	43	45	תעשייה מסורתית
139	62	161	135	57	55	תעשייה מעורבת מסורתית
59	38	119	114	74	60	תעשייה מעורבת עילית
105	85	137	116	83	78	תעשייה עילית

כלל התעשייה

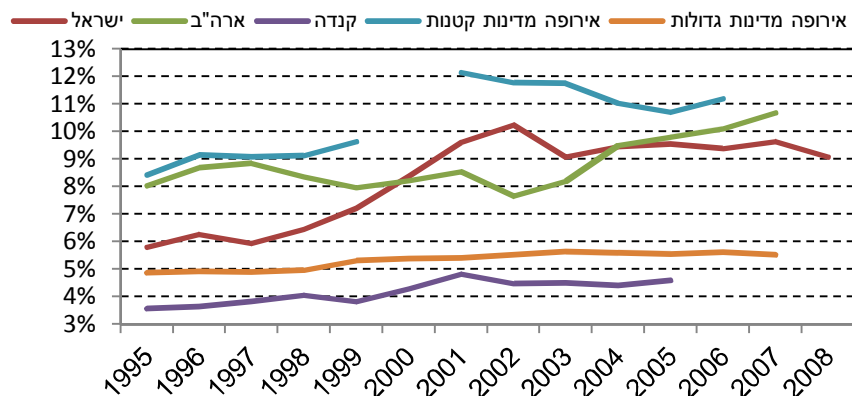
הון לעובד (דולרים במונחי PPP של 2005)

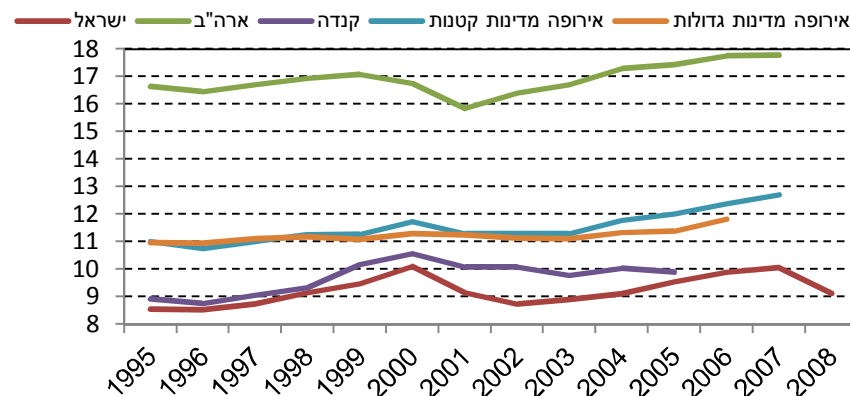
תוצר לעובד (דולרים במונחי PPP של 2005)

הוצאות מו"פ כאחוז מהתוצר הענפי

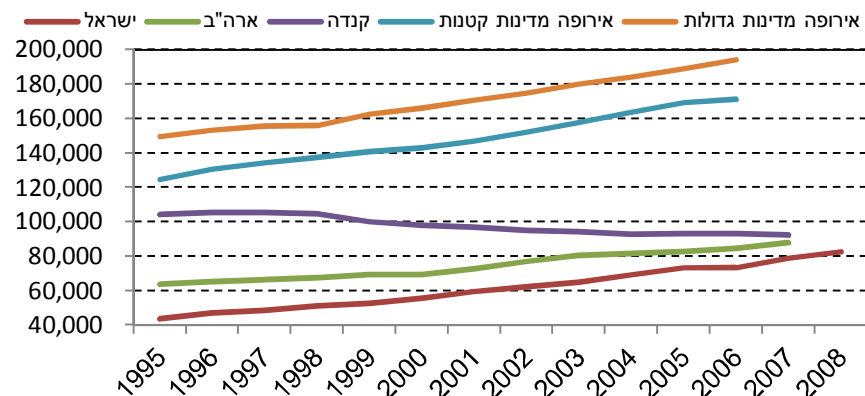

פרייון כולל (Total Factor Productivity)

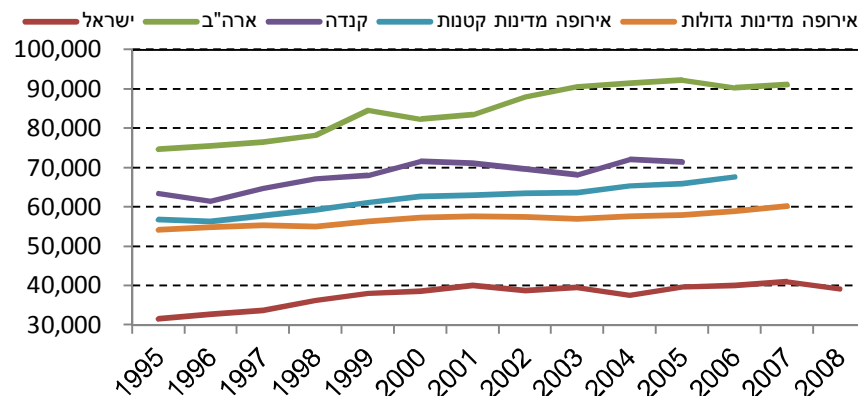

תעשייה מסורתית

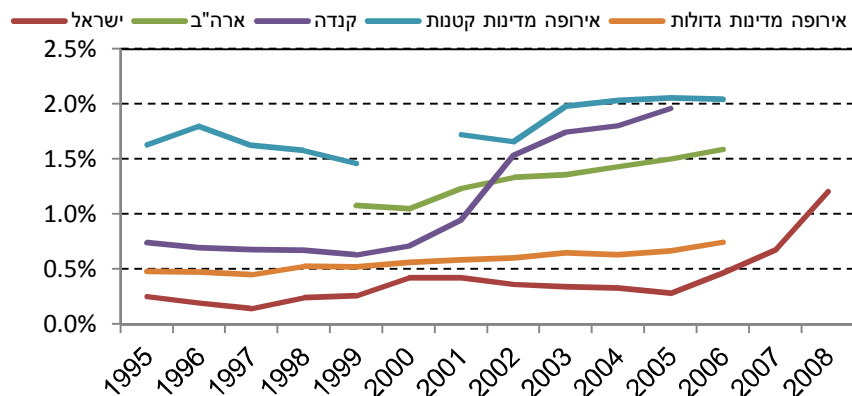
הון לעובד (דולרים במונחי PPP של 2005)

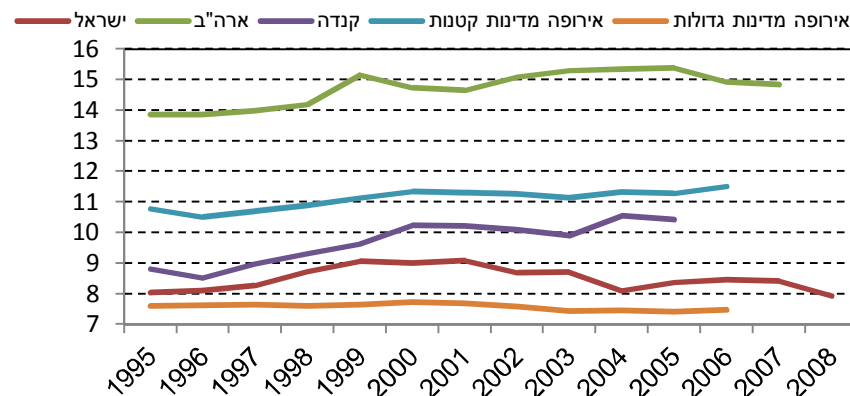
תוצר לעובד (דולרים במונחי PPP של 2005)

הוצאות מו"פ כאחוז מהתוצר הענפי

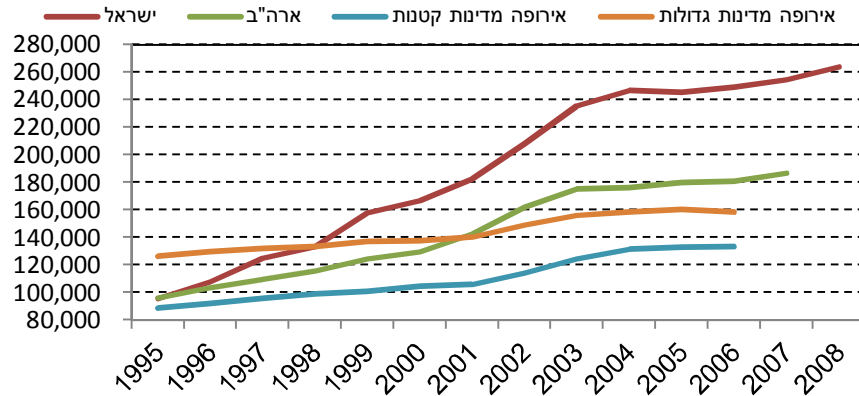

פריון כולל (Total Factor Productivity)

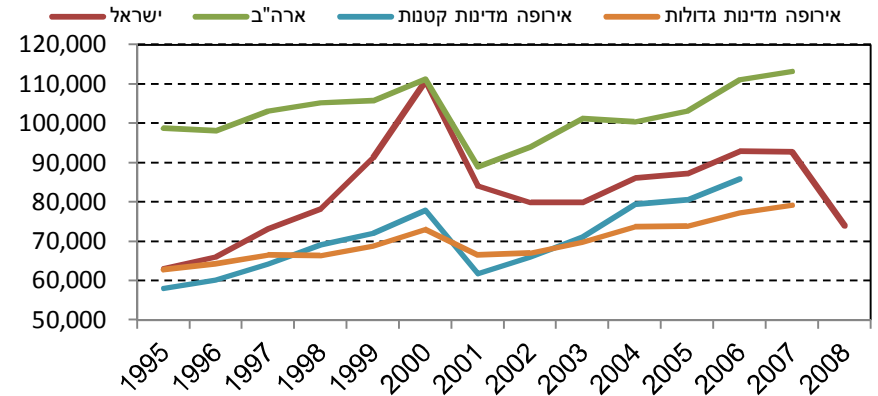

תעשייה עילית

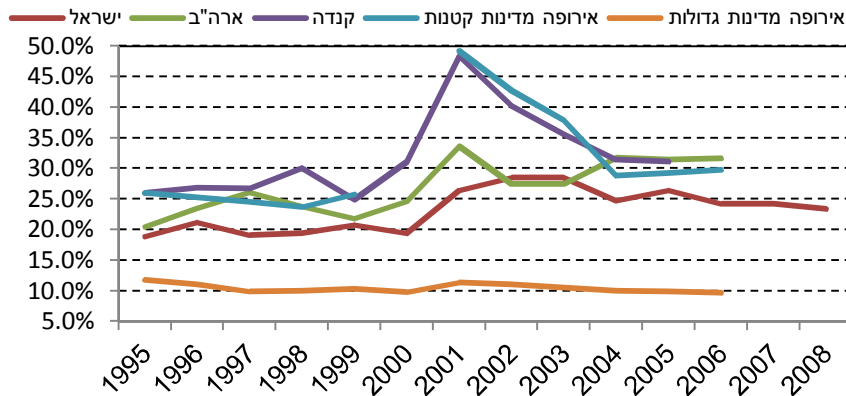
הון לעובד (דולרים במונחי PPP של 2005)

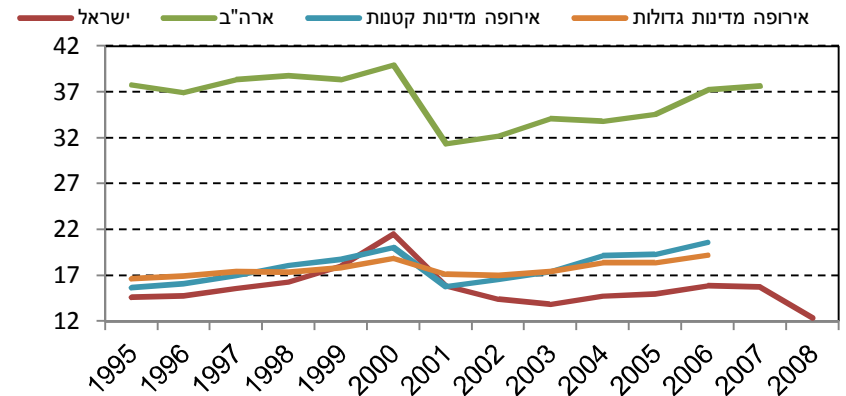
תוצר לעובד (דולרים במונחי PPP של 2005)

הוצאות מו"פ כאחוז מהתוצר הענפי

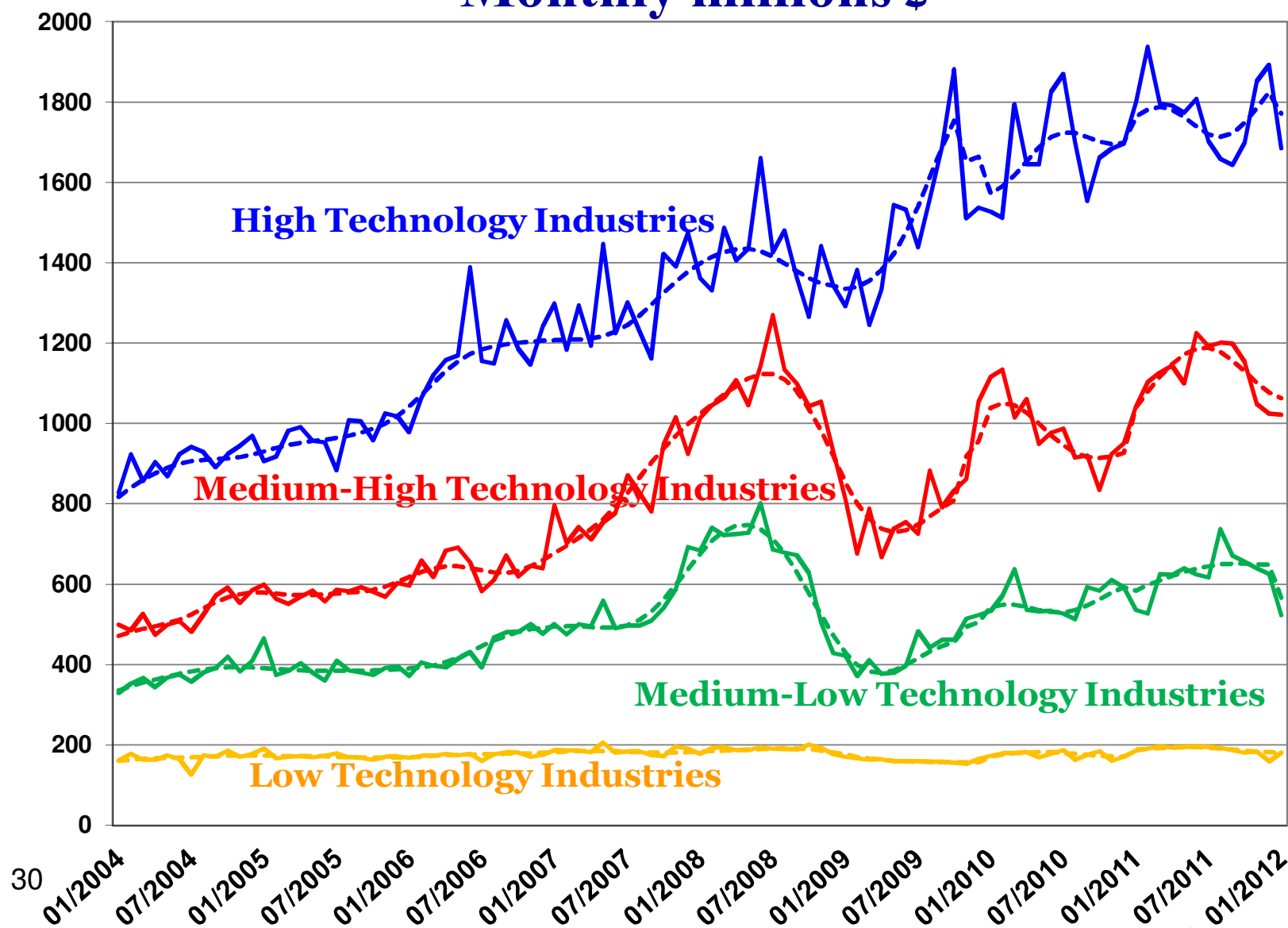

פריון כולל (Total Factor Productivity)

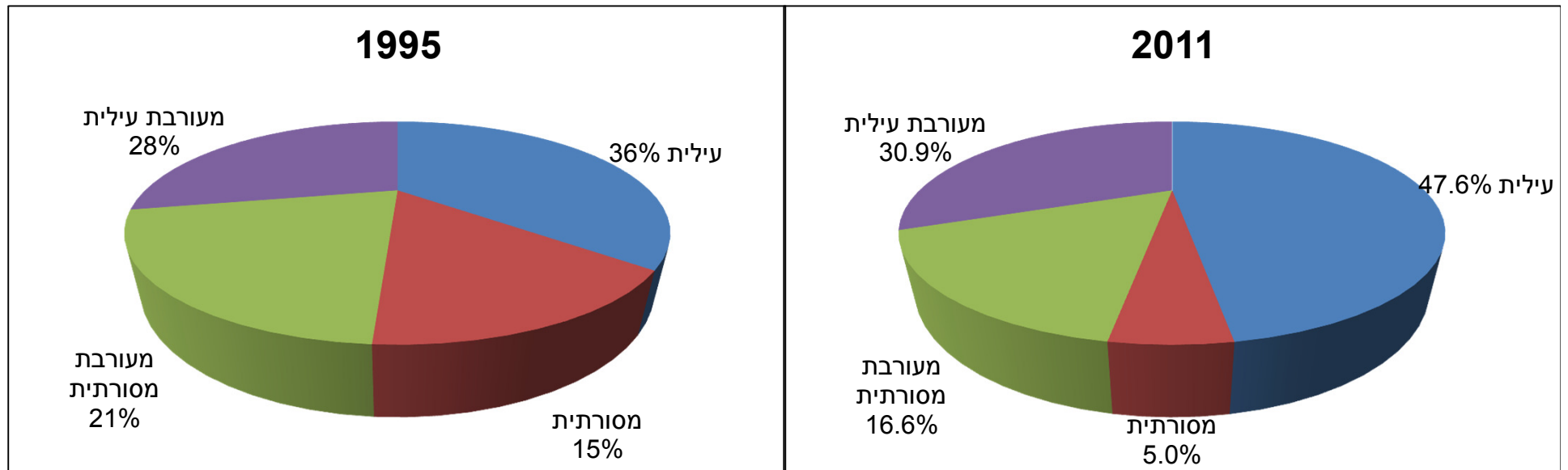

היצוא על פי העוצמה הטכנולוגית: "קטר הצמיחה תקוע"

Monthly millions \$

מעבר לייצוא היי-טק התוצר של ענפי התעשייה לפי עוצמה טכנולוגית

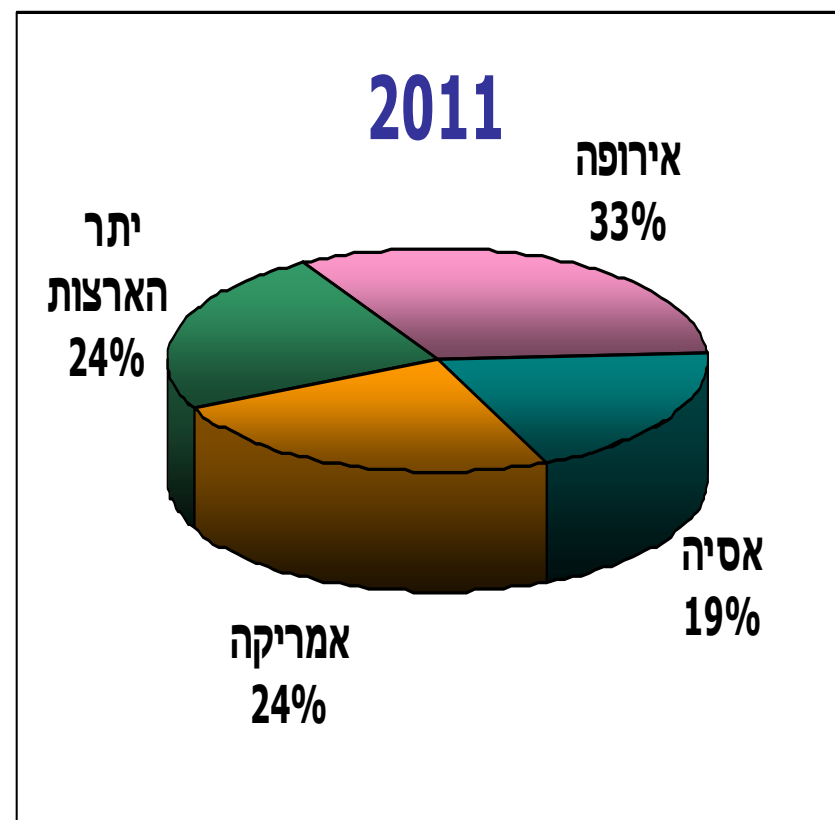
תעשיות טכנולוגיה עלית: מכונות למשרד ומחשוב, רכיבים אלקטרוניים, כלי טיס, ציוד תקשורת אלקטרוני, ציוד לבקרה ולפיקוח, תרופות.

תעשיות טכנולוגיה מעורבת עלית: כימיקלים וזיקוק נפט, מכונות וציוד, ציוד ומנועים חשמלי, כלי רכב מנועיים.

תעשיות טכנולוגיה מעורבת מסורתית: כרייה וחציבה, גומי ופלסטיקה, מינרלים אל-מתכתיים, מתכת בסיסית ומוצרי מתכת, כלי שיט, תכשיטים וצורפות, מוצרים לנמ"א.

תעשיות טכנולוגיה מסורתית: מוצרי מזון, משקאות וטבק, טקסטיל, הלבשה ועור, נייר, דפוס, עץ ומוצריו.
מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

יעדי יצוא הסחורות – מעבר ליצוא לאסיה (ללא יהלומים)

אתגרי המשק

- **תעסוקה, עוני ואי שוויון**
 - השקעה בהון אנושי יצרני
 - עידוד תעסוקה
- **חינוך – מיומנויות לתעסוקה**
 - האם גני ילדים 3-4 זו נקודת החולשה?
- **סיכון גיאו-פוליטי; אירופה והשלום**

תודה!